

El nom de cada cosa: el cas de la locució 'medi ambient' o com aigualir l'ecologia

written by Pep Puig i Boix | 14 de novembre de 2020

En el nostre país s'ha generalitzat l'ús de la locució *medi ambient* per caracteritzar el que en llengua anglesa es diu *environment* i en llengua francesa es diu *environnement*.

Però si fem la traducció d'aquests mots (GoogleTranslator), veiem que tant *environment* com *environnement* es tradueixen per *entorn*.

Si mirem de traduir *medi ambient* a l'anglès o al francès (GoogleTranslator) veurem que es tradueix per *natural environment* i *environnement naturel*.

El curiós del cas és que si es fa una consulta al Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans, i se cerca *medi ambient*, obtenim una resposta que diu "No s'ha trobat cap entrada coincident amb els criteris de cerca".

En canvi si es cerca el mot *medi*, trobem que es diu: "Conjunt de condicions en què s'esdevé l'existència d'un ésser viu o d'una comunitat". I si es cerca el mot *ambient*, es diu: "Allò que envolta, que circula al voltant d'una cosa" i "Conjunt de circumstàncies enmig de les quals hom creix, viu, fa una cosa".

Aleshores jo em pregunto, per què aquest entestament a fer servir junts els dos mots *medi* i *ambient* si ajuntar-los és una pura redundància, quan en la nostra llengua n'hi hauria ben bé prou de fer servir un sol mot: *entorn*. També es pot dir *medi*, és clar. I si volem ser més concrets, quan ens referim a la natura o a la societat, podem dir *entorn natural* i *entorn social*.

Fa la impressió que qui va fer això volia donar més força o importància al tema, pot ser pensant que tot fent servir dos mots reiteratius es reforçava el concepte, fent veure així que es donava més importància al significat. I probablement es feia així, donada la poca sensibilitat que, al llarg del segle XX, manifestaven les institucions del país, i bona part de la seva ciutadania, per tot allò que feia referència a la problemàtica ecològica de les agressions a l'entorn natural.

També hi pot haver una altra raó, més de fons, aquella que van posar de manifest alguns autors, com ara Murray Bookchin, al llarg del segle passat. Per aquest autor, fer servir els mots *environment* (en anglès) i *environnement* (en francès) té una finalitat ideològica: desproveir el significat del mot *ecologia* de la càrrega revolucionària, transformadora.

L'ecologia ha donat vida a una veritable concepció del món que qüestiona l'actual concepció dominant. Aquesta nova concepció del món es basa en la ciència de l'Ecologia, però no és constrenyida ni pel fonamentalisme científic ni per la definició de la Natura com una col·lecció de dades a ser manipulades pels humans.

Aquesta concepció del món (que rep les aportacions de l'Ecologia Social i de l'Ecologia Profunda, del Bioregionalisme i de l'Ecofeminisme) no és res més que posar dins un marc filosòfic coherent el millor de les respostes del reformisme ambientalista (sigui filosòfic –Límits del Creixement, Global 2000, Informe Brundtland...–, sigui polític –normatives ambientals, ministeris i agències de medi ambient...–).

Aquesta concepció del món és alhora racional i espiritual. Se centra en formes de cultivar la consciència ecològica i en els principis per impulsar una política ecològica. És una nova manera d'entendre i de viure la vida, una nova manera de fer i que ha donat lloc a un nou moviment social que qüestiona l'arrel mateixa de la crisi ecològica continuada que la

societat industrialista-urbana ha provocat i continua provocant.

En una paraula, una concepció del món que deixa enrere el malson antropocèntric que ha caracteritzat les societats humanes més recents i que recupera la visió biocèntrica/cosmocèntrica, avalada per milers d'anys d'història de relacions harmòniques de la humanitat amb la natura.

Aquesta concepció del món explica com s'ha anat destruint l'original, simple i natural unitat entre la persona humana i la natura i com ha anat sorgint l'actual concepció del món que es tradueix en les ànsies de domini sempre creixent sobre les cultures ancestrals i sobre els sistemes naturals.

Explica com la deessa GAIA –la mare Terra– ha estat suplantada per la deessa tecno-ciència i com els nous sacerdots (els tecnòcrates) celebren tota mena d'oficis per a controlar, fragmentar, dividir, manipular i espoliar la Natura i com els seus adoradors (els tecnòlatres) viuen immersos en una constant disbauxa que posa en perill la seva mateixa supervivència com espècie.

Aquesta concepció del món unificada entronca amb aquelles concepcions del món que tenien/tenen moltes cultures no industrialistes. Es podria dir que és la recuperació de la memòria ancestral de la humanitat.

Aquesta concepció del món és una manera de veure i d'entendre el món. I no solament això, sinó que és també una nova forma de viure dins d'aquest món.

Per això considera la majoria dels moderns sistemes de producció, distribució i promoció de béns i de necessitats com grollerament irracionals i antiecològics.

Per això malda per definir un progrés que deixi a la persona humana la llibertat de seleccionar les seves necessitats

autònomament i d'assolir els mitjans per satisfer-les.

Per això té per objectiu crear una societat harmònica amb la natura, en la qual cada individu sigui capaç de participar, en la mesura de les seves possibilitats, directament en la formulació de la política de cada dia.

Per contra, emprar el mot *medi ambient*, veritable "mantra" del que s'anomena "ambientalisme", fa que es vegi la natura com un hàbitat passiu compost d'animals, de plantes, de minerals,... de tot allò que pot ser útil a l'home. És doncs una visió antropocèntrica i utilitarista. Tampoc es qüestiona la premissa bàsica de l'industrialisme ("la humanitat ha de dominar la natura"), sinó que fa possible el domini de l'home sobre la natura, desenvolupant tecnologies que "disminueixen" l'impacte causat pel l'espoliació dels sistemes naturals.

L'ambientalisme és aquella forma de fer front als problemes ecològics de la nostra societat sense canviar seriosament les principals contradiccions i suposicions de la concepció actualment dominant del món.

És sobre la base d'aquest confusionisme que es vol aigualir allò que de dissident té el missatge de l'ecologia.

I a casa nostra, els mots *medi ambient* estic ben segur que s'han fet servir justament per aquest propòsit.